

AZ EV. HITTUDOMÁNYI KAR HALLGATÓI
IFJUSÁGI KÖRE

Published and
edited at
938 E. Fourth St.
Bethlehem, Pa.
Subscription
\$1.00 a year
The
only Hungarian
Lutheran paper
in America.

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
938 E. Fourth St.
Bethlehem, Pa.
Előfizetési ár
egy évre 1 dollár
Az
egyetlen amerikai
Magyar Evangé-
likus Lap.

Volume IV. Évfolyam.

1935. OKTÓBER HÓ.

Number 10. szám.

Az imádkozó Luther

Irta: Dr. Kapi Béla

1483 november 10-én hajnallá viágosodó őszi éjszakán, Eisleben városában, egy egyszerű bányászlakásban gyereksírás verte fel az álom csendességét. Gyereksírásban tűzbe lobbant egy emberlék és az emberlélekben kigyulladt: egy sugár Isten lelkéből. A szív halk dobogásával elindul a földi úton: egy bimbózó élet s vele együtt elindul az emberiség országútján Isten világformáló akaratának egy teremő gondolata.

Az a nyöszörgő gyereksírás majdan érces férfihanggá erősödik s harsonazengéssel belekiálit milliók lelkébe. Az a meginduló új vérkeringés majdan újjáteremtő, pezsdítő erőt önt a fáradt emberiség ernyedt lelkébe.

Az összeácsolt egyszerű bölcsőben egy gyermek fekszik, egy hős fekszik, a világtörténet egyik legnagyobb embere fekszik. Amint rátekintünk 452 esztendő fátyolán keresztül, boldog melegség heviti szívünket. Egymásután mondogatjuk a szót, mintha játékos mesészó lenne: ácsolt bölcső, drága bölcső, Isten adta aranybölcső: benne pihen a lélek életének egy új fejezete, az emberiség történetének megígért új elindulása.

Luther ezen a napon belép a világba, hogy 34

év múlva beléphessen a világtörténetbe.

Ha néhány jellemző vonással akarnánk megrajzolni az igazi, a teljes Luthert, vajjon milyenek rajzolnánk őt?

Apja hivatását mintázó bányászembernek, ki a biblia őstárnáiból fehozza a Krisztus váltásának egyetlen aranyércét?

Kemény elszántságú bajnok-embernek, ki irtó-

csákánnyal utat tör, tisztást teremt tövises bozótok és összekapaszkodó fagyókértek között?

Bajvivő hősnek, ki két kezével szaggatja, fogaival marcangolja, sarkával tapodja az eljete támadó egyházi és világi hatalmasságokat?

Békés megvető-embernek ki az Ige magját gyűjti kötényébe s új életet hintve indul örök hajnal felé.

Bölcs építő-embernek, ki az egyház szétszórt épületköveiből új falakat épít az egyetlen fundamentomra?

Mindegyikben megtaláljuk Luther egyéniségének egy darabját, de őt magát teljes, osztatlan egészében az imádkozó Lutherben ismerjük fel.

Imádkozó Luther! Ez volt elejétől végig. Pusztító és plántáló munkában, viaskodásban és építésben, tudósi szorgalmatosságban és igehirdetésben, kormányzásban és pásztorkodásban, mérhetetlen felelősség alatt görnyedve és az élet derűjevel mosolyogva — mindig imádkozó ember volt!

(Folytatás a 2-ik oldalon)

Dr. Kapi Béla dunántuli ev. püspök

AZ IMÁDKOZÓ LUTHER

(Folytatás az első oldalról)

Magam elé képzelem az imádkozó Luthert. Feje kissé égfelé fordul. Összekulcsolt ujjai görcsösen belemélyednek kezében, amin az erőshitű ember határozott kézösszekulcsolásával elkezd imádkozni. Összeszorított ajka néma, de annál beszédesebb kissé lehunyt két szeme. Összeboruló két karja biblián pihen, ez a támasza, ereje, lendülete, biztatása s áldásként visszaérkező válasza. ..

Könyvtáramban van egy 1569-ben nyomott Luther-biblia s Luther munkáinak egy 1586-ban Jénában kiadott kötete. Mindegyik címlapján ugyanazt a metszetet találjuk: Krisztus kereszfája alatt térdel Luther és magasra emeli imádságra kulcsolt kezét. Mindegyik a Krisztus keresztre tövében az ő igazsága diadaláért imádkozó Luthert mutatja.

Ezt a képet Luther minden életidőszakába beilleszthetjük. Alkalmazhatjuk küönböző korszakokra, változásokra, viszonylatokra. mert ő mindig az imádkozó Luther volt.

Imádkozásban találja meg önmagát és Istenét. Soha se lett volna reformátorrá, ha nehéz lelki vergődéseiben meg nem világosodik előtte Isten Igéjének értelme. Prófétalelkek öröksége szerint nem szívesen indul küldetése útján. Éjjel-nappal viaskodik önmagával és tusakodik Istenével. Krisztus imádsága szakad fel keble mélyéből: muljék e tőlem e keserű pohár!

Imádságban erősödik meg küldetésének tudata. Nem tőle függ, hogy elvégzi-e a munkát vagy kitér előle, hanem egyedül Istentől. Nem is az ő, hanem Isten ügyéről van szó. Ő nem is számít semmit sem, neve, hire, élete mulandó, hitvány érték csupán. Minden azon fordul meg, hogy Isten őt saját eszközévé tette, kitervezett örök munkájának végrehajtására méltatta. Óh, hogy imádkozik a küldetésében bizonyossá váló Luther, mikor körülötte ellenséges hatalmak tombolnak s száz halál és ezer veszély között egymagában áll. Nem alkudozik és nem habozik. Nem von vissza tanáiból egy betűt sem, mert Isten Igéjéről és Krisztus örök igazságairól van szó.

A wormszi birodalmi gyűléskor egy este így imádkozott: "Óh Isten, én Istenem, állj mellém a világ minden okosságával és bölcsességével szemben! Tedd meg! Meg kell tenned! Éppen neked kell megtenned, hiszen nem az én ügyemről van szó, hanem a tiedről! Nekem semmi keresni valóm nincsen itt, nekem semmi dolgom sincsen a világ hatalmas uraival! Óh én sokkal inkább szeretnék csendben, békében élni! Nem hallasz engem, én Istenem? Halott lennél? Nem, te nem halhatsz meg, te csak elrejtőztél! Avagy nem te választottál-e ki engemet? Kérdezlek, pedig bizto-

san tudom! Hát akkor, legyen meg Uram, a te akaratod! Mert én sohase akartam ilyen nagy urakkal szembeszállni. Uram, hol késeled? Én Istenem, hoj vagy? Jövel, Uram, én kész vagyok életemet is feláldozni, mint egy türelmes bárány!"

Milyen hatalmas, megrázó imádság!

Az imádkozás kapcsolja elszakíthatatlan kötelességgel Istenhez Nemcsak küldetésének megvilágosodásáig imádkozik a szó szoros értelmében "szüntelen", hanem küzdelmes munkájában is. Naponként órákat tölt elmélyedt imádkozásban, némelykor csendesesen imádkozik, máskor hangosan, szinte eget ostromolva. Istennej együtt éli át a rázúdit forgatagos életet. Mindn eseményt, váratlan kialakulást, kísértést, bizonytalanságot és veszedelmet Isten trónusához visz. Tőle kérdezi meg, hogy mit tegyen és tőle kapja meg terveirez a hozzájárulást. Nem magától megy Augsburgba, A tenburgba, Lipcsébe, Wormsba. Szilárd bizonyossággal érzi, hogy őt mindenhova Isten küldi. Mikor száz visszatartó kéz nyú feléje, boldogan mondja: "Nem lehet kételkedni abban, hogy az Úr hív engemet!"

A nagybeteg Melancton életét visszaköveteli Istentől, mert különben Krisztus ügye veszedelembé kerül. Imádkozik a reformáció ellenségeirez is, hogy Krisztus térítse meg őket és ne engedje meg nekik az igaz ügy elnyomását. "Ha meg lehet őt téríteni, én Uram Jézus Krisztusom, — kiált fel egy alkalommal, — térítsd meg már, ha pedig nem, akkor legalább álljad utját! Miért akadályozza és szidalmazza oly sokáig a Te Fiadat, a Te Igédet és a Te ügyedet? Ámen, ámen, én Uram!" Csak az imádkozhatik ilyen erős hittel, aki állandóan Istenben él, aki számára Isten élő személy és valóság, aki Istentől kapta küldetését s nem magáért és nem önmagától végzi munkáját, hanem egyedül Isten parancsolatából és az ő erejéből.

Imádság volt az élete is: szolgálatban, szeretetben, igazsághoz való hűségben, tisztaságban és önzetlenségben összecsendülő szent imádság.

Imádság volt a halála is: Isten kegyelméről való boldog bizonyoságtétel és Krisztus igazságáról szóló tanításának megerősítő ámenje.

A teljes Luther az imádkozó Luther. Biblián nyugtatja összekulcsolt kezét s a keresztre feszített Krisztushoz és Krisztusért imádkozik és az ő diadalán munkálkodik.

Ezen a képen keresztül megértjük Luther küldetését, nagyságát és áldását. Az egyház reformációjához saját lelke reformációján át jutott el. Küldetését betöltötte, mert Istennel való egységben végezte életmunkáját.

Megértjük október 31-ének intését is. Te is csak saját jelked reformációján keresztül juthatsz

(Vége az 5-ik oldalon)

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUS FOLYÓIRAT
AMERICAN HUNGARIAN LUTHERAN MONTHLY
Az Amerikai magyar evangélikus egyházak hivatalos lapja.

Official Publication of the American Hungarian
Lutheran Churches.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:—Editorial and Publ. Office:
938 E. FOURTH STREET, BETHLEHEM, PA.

Előfizetési ár: \$1.00 egy évre — Subscription Rate: \$1.00
per year.

Egyes szám ára 10c Single copy 10c

Canadian Postage 50c extra; Foreign postage \$1.50 extra.

Főszerkesztő: REV. DR. E. A. STIEGLER, Editor-in-Chief,
Bethlehem, Pa.

Felelős szerkesztő és kiadó:

REV. JOHN ORMAY, Managing Editor and Publisher,
Bethlehem, Pa.

Társszerkesztők: — Contributing Editors:

REV. JAMES BECKER REV. ANDREW M. LEFFLER
Detroit, Mich. Cleveland, O.

Munkatársak: — Staff Correspondents:

Rev. Stephen Ruzsa, Oberlin, O.
Rev. Alexander Pölöskey, Caldwell, N. J.
Rev. Alexander Szabó, New Brunswick, N. J.
Rev. John L. De Papp, Windsor, Ont.
Rev. Charles Szebik, Montreal, P. Q.

A VÁR FOKÁRÓL

NAGY Lutherünk világot rengető, Istentől küldött hős volt, akihez hasonló csak ritkán tűnik fel a világtörténelem láthatárán. A krisztusi keresztyénség két elfelejtett, nagyjelentőségű tana, melyet a középkor sötétségéből napvilágra hozott, újra közkincsé lett. E két tan: 1. A keresztyén ember számá-

ra hitbéli dolgokban legnagyobb s megdönthetetlen tekintély a Szentírás. — 2. Az ember hit által igazul meg. — A mai protestáns egyházak mintha elfelejtették volna ezen két üdvösségre vezető utat s bizony újra ki kellene hámoznunk ezt a lényegét a megszokás s az értetlenség kemény héjából, ha a talajt nem akarjuk egészen elveszteni lábaink alól. A csuszamló talajon levő egyház épületét újra alá kell falazni, kősziklakkal alátámasztani. — Amikor Luther

Márton ezt mondta: "Itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segéljen!" — akkor a Biblia sziklatalaján vetette meg a fundamentumot. Milyen talaj a miénk, késő utódok, elpuhult örökösök fundamentuma? Van-e egyáltalában hitbéli alapunk? Tekintély-e előttünk az Ige, mely megigazít, vagy csak amolyan andalító beszéd, távolból hangzó, elhaló muzsikaszó? Ha az Írás isteni tekintélyét elveszti előttünk alig marad más, mint egy bizonytalan: "Azt hiszem úgy gonolom... Emberi bölcsekedés semmiképen nem pótolhatja ezt a mondást: "Igy szólt az Ur!" — Egyházunk másik alapvető tanítása: a hit által való megigazulás is érthetetlen beszéddé vált ebben a süket világban. Ilyeneket is hallunk evangélikus ajkáról elhangzani, amikor hit és vallás megkülönböztetéséről esik szó: "Nem a hit üdvözít, hanem a cselekedetek!" Ide fajult el az evangélikus öntudat, ilyen középkori sötétség borult a lelkekre ebben a modern, villanyvilágításos korban. A protestantizmus, amely az isteni kegyelem és a hit által való megigazulás tanából született, visszaesett az önámítást éltető s a hit helyett cselekedetet hangsúlyozó csapdába.

A csapda ma nem bünbocsánati cédulák árulásában vagy bucsujárás formájában áll újra az emberek előtt, de különféle "jócselekedetekben", az egyéni jellem önállóságának hangoztatásában, amely megnyilvánulások tiszteletre méltók ugyan, de ezeknek szülő oka a beteg, nyugtalan s bűnös lelkiismeret. Középkori tévelygés a jelenkor öltözetében. — Azért e megzavarodott világvajadásban új reformációra pan a lelkeknek szüksége. Agy és lélekködöt oszlató világosság után vágyik az ember. Hirdetnünk és élettellel kell vallanunk újra, hogy ember-embert, anyag-anyagot nem válthat meg soha, hanem az Isten kegyelme az az erő, amely bennünket megvált, megigazít, a Jézus Krisztusban való HIT által — az istenfiuságra s az örökéletre.

A VILÁG egyik csodája, New York város Radio City-je felett valami finom szerkezetű géppel mossák a város szennyes, poros levegőjét, hogy a radion való felvétel s leadás tisztább s tökéletesebb legyen. — Mennyivel tökéletesebb volna a rádió-működése, ha valami géppel megtisztítanák a rádió áttörő szennyes emberi hangokat s azt a sok üres, közönséges profán beszédet vagy az éneknek nevezett nyafogást, nyavalygást, zenének csufolt hangzűr-zavart, hogy mind e helyett tiszta beszéd, szép ének és zene ütne meg dobhártyánkat, ha már néha rádióra fonyalodunk. Angliában, ahol a rádió leadott műsorokat államilag ellenőrzik, legfeljebb hirtől ismerik azt a "cheap", sokszor immorális s bosszantóan közönséges és üres rádiózást, amelyet ebben az országban bizonyos emberek bizonyos közönség mulattatására és a jobbérzésű emberek bosszantására leadnak. Valami destructiv, keresztyén családi szellemet s életfelfogást ostromló, kiirtani akaró ördögi kezek vagy agy munkája mindez, amely ellen védekeznünk kellene minden erőnkkel, legalább addig, amíg a rádió át kiszemtelenkelő, a rendes embernek idegen hangokat is megmossa majd valaki vagy a torkukba fullasztja azoknak, akik a mikrofon utján törnek be a tisztas családok szentélyébe. Még az a szerencse, hogy itt is van még más műsor is, ami méltó a mosott levegő tisztaságához s a tiszta lelkek méltóságához.

ooo

Az ERŐS VÁR az amerikai magyar evangélikusok egyetlen lapja, azért pártolja minden evangélikus s küldje be előfizetését s terjessze a lapot.

A Biblia és Etiópia

Ethiopia, vagy ahogy a magyar bibliafordításban olvassuk ez ország nevét: Szerecsenország, újabban híressé vált. Ha valaki pár évvel ezelőtt említette volna, úgy gondoltunk volna rá, mint valami távoli kis afrikai országra, ahova misszionáriusokat kellene küldenünk. Most naponta olvasunk Etiópiáról az ujságokban.

Bármilyen különösnek is tetszik, mégis Ethiopia azon országok egyike, melyekről a Szentírás az elsők között tesz említést. Már Mózes első könyvének második fejezetében, a 13-ik versben a következőket olvassuk: **“A második folyóvíz neve Gihon; ez az, amely megkerüli az egész Khus (Ethiopia) földét.”** Az éden kertjéről szóló eme bibliai leírásban négy folyóról van szó. A jóhiszemű feltevés diktálja, hogy ezek közül kettő a Tigris és az Eufratész folyók. A másik kettőről nem tudhatunk bizonyosat. Vagy az etiópiaiak éltek az ókori világ más részében, vagy az idők mulásában a folyók változtatták meg medrüket. Jelenleg ugyanis nincs folyó, amely Etiópiát megkerülné. Csak a Nilusba ömlő több, kisebb folyók, amelyek a jelenlegi Etiópiai nyugati és déli részét érintik.

Ugyancsak az Ószövetség egyik könyvében (Eszter 1:1 v.) a következőket olvassuk: **“Ahasvérus idejében történt, ez az Ahasvérus az, aki uralkodott Indiától fogva Szerecsenországig (Etiópiáig) százhuszonhat tartományon.”**

Ethiopia jelenlegi császára Salamon király és Séba királynő egyenes leszármazottjának vallja magát. Ugyancsak Mózes IV. könyvének tizenkettedik fejezetében azt olvassuk, hogy Mózes, Miriam és Áron akarata ellenére feleségül vett egy kusita (etiópiai) asszonyt. **“And Miriam and Aaron spake against Moses because of the Ethiopian woman he had married: for he had married an Ethiopian woman.”**

A prófétáknál is találunk vonatkozásokat Etiópiával kapcsolatban, mely prófétálások pontosan meg is magyarázhatók, s a jelenlegi álláspontokra is vonatkoztathatók Etiópiával kapcsolatban. Ezeket itt nem magyarázhatjuk, mégis mint időszerű s értékes vonatkozásokról tehetünk róluk említést.

A zsoltáriró Dávid király a 68-ik zsoltár 32-ik versében így emlékszik meg Etiópiáról: **“Előjönnek majd a főemberek Egyiptomból; Szerecsenország hamar kinyújtja kezeit Istenhez.”**

Aki újabban mozgókép színházban volt, láthatta ott a modernül felszerelt s mégis meztelbas etiópiai hadsereget. Ha a régi Asszírria helyét Itáliával pótolnánk s olvassuk Ézsaiás próféta 20 fejezetének pár versét gondolkodóba esünk az olvasottak felett: **“Szólt az Ur Ézsaiás, Ámosz fia által, mondván: Menj és oldd le a gyászruhát derekadról és sarudat vond le lábadról! És moda az Ur: Amint szolgám Ézsaiás ruha nélkül és saru nélkül jár három esztendeig jegyül és jelenségül Egyiptomra és Szerecsenországra nézve: Ugy viszi el Asszírria királya Egyiptom foglyait és Szerecsenország rabjait, ifjakat és véneket, ruha és saru nélkül, meztelenül Egyiptomnak gyalázatára. stb.”**

Ezeknél még megkapób ez idézet: **“Mert közel egy nap és közel az Urnak napja, felhőnek napja, a pogányok ideje lesz az. És bemegy a fegyver Egyiptomba, és lesz reszketés Szerecsenországban, mikor hullanak a sebesültek Egyiptomban. A szerecsenek s a libiaiak s a lidiaiak és az egész gyülevész és Kub és a frigy földének fiaik velük együtt fegyver miatt hullanak el”.** (Ezékiel: 30:3-5).

Olvassuk el Dániel próféta 11 és 12-ik fejezetét s vonjuk magunknak belőle tanulságot. Nem-e az idők jelei ezek, melyekről Máté evangéliumának 24-ik fejezetében is olvashatunk?.

o. j.

Keressük — szeressük egymást

*Hittestvért köszöntök — hittestvéri szívvél,
Tengert átrepülő — együtt érző hittel.
Hitem szerelmével — száll, szárnyal a lelkem:
Bethlehemi templom, — oltár számolyáról,
— alázattal zeng fel, — zendül fel énekem ...*

*Hoztam édes honunk őszi verőfényét,
Nagy-magyaralföldnek délibábos képét ...
Kis kertünk diszeit: rezedát, violát,
Nyiri erdők szelíd, zsongó suttogását ...
Magyar táj sóhaját. — Tiszamenti rétek
varázsos illatát ...*

*Magyar harangoknak felzugó zugását ...
Visszahivogató édes-bus szólását,
Amely azt harsogja, — halld meg a csengését:
“Erős Várunk, — Nagy Istenünk! Áldjad
meg a testvért.... Áldjad meg a testvért! ...”*

Nyiregyháza.

Stoll Ernőné: Hudy Ilona

Ha újra kitör a háboru...

Irta: Tolstoy Leo

"A harangok újra szólnak, a dobok újra megperdülnek, a papok újra megáldják az öldöklésre indulókat s minél eredményesebb mérsárlásért imádkoznak, — szóval a régi történet újra megismétlődik.

Az újságkiadók és szerkesztők megkezdik propagandájukat, hogy a népszenvédély felkorbácsolása által felszítsák a gyűlöletet s az embereket előkészítsék az öldöklésre. Mindezt az álhazafiság lepőle és jelszavai alatt viszik véghez s hogy minél nagyobb legyen vállalatuk jövedelme.

A háborus szálítók meglegedetten dörzsölik pénzre éhes markukat a sokszoros haszon reményében.

Az állami hivatalnokok sokasága titkon reményeket táplál, hogy eljött a meggazdagodás lehetősége. A katonatisztek fontoskodva jönnek-mennek, hogy megérdemeljék a háborus dupla fizetést s az embermészárlás érdekében mindent megtesznek, hogy kis, buta diszeket, szalagokat, kereszteteket, csillogokat akaszthassanak önteltségtől dagadó mellükre. Tétlen urnók és urak sürgőnek-forognak és szívesen beiratkoznak a Vörös Kereszt Egyletbe, hogy bekötözzessék azoknak sebeit, akiket férjeik vagy fiaik csonkítottak meg. Ráadásul még elhitetik magukkal, hogy mindaz, amit tesznek nemes, keresztényi munka.

A lelkekben a kétségbeesést elnyomja a bor, az erköcstelenség és duhaj mulatozás. Emberek eszszakadnak békés foglalkozásuktól, feleségüktől, gyermekeiktől, szüleiktől. Egyszerű gondolkozása, szelid természetü polgárok száz és ezer számra állanak be a tömegbe, s kezükben a legöldöklőbb fegyverekkel mennek bárhová. — Menetelnek, megfagynak, éheznek vagy betegségtől agyoncsigázva meghalnak. Egyszer aztán megérkeznek valahova, ahol ezerszámmra mérsárolják le őket, vagy ők másokat... embereket... minden különösebb ok nélkül, akiket azelőtt soha nem láttak, akik azelőtt semmit nem vétettek, mert nem is véthettek egymás ellen.

Végül, ha a betegek, sebesültek s halottak sokasága annyira nő, hogy emberi kezek képtelenek őket felszedni, gyógyítani, eltakarítani s a levegőt annyira megfertőzték, hogy már a rendezőknek is kellemetlen és veszélyes, akkor következik a fegyverszünet. A sebesülteket felszedik s betegekkel együtt kórházakba zsufolják, a halottakat meszes gödörbe emészti. De ezzej még nincs vége. A megcsalt embereket tovább vezetik további öldöklésre, míg csak a mások szenvedéséből hasznot húzó meg nem elégszenek a véres zsákmánnyal s bele nem unnak e pokoli játékba."

AZ IMÁDKOZÓ LUTHER

(Folytatás a 2-ik oldalról)

el Luther reformációjának értelméhez. Csak akkor tudod megbecsülni küzdelme áldásait, ha lelkedet, életedet átadod Krisztusnak. És csak akkor tudsz a kegyelemért diadalmasan viaskodni, ha te is a Szentírás felett imádságra kulcsolod kezedet s tudsz Krisztusba vetett hittel, térdre borulva állandóan imádkozni.

Hogyan köszönöd meg Istennek őt magát?

Hogyan köszönöd meg mind azt, amit általa neked örök ajándékuul kínál?

Hogyan köszönöd meg anyaszentegyházadat, lelked hűségese édesanyját?

Imádkozva!

—000—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

SZŐKE ÉS PÉNTEK TESTVÉREK, CLEVELAND, OHIO. — Köszönöm, mindkettőjüknek, hogy Cleveland városában és környékén elvállalták az ERŐS VÁR képviselőt s örömmel dolgoznak kedves lapunk szolgálatában. A megígért névsort pár nap mulva elküldöm. — A KÖVETKEZŐ BEFOLYLT ELŐFIZETÉSI DIJAKAT NYUGTÁZ-ZUK KÖSZÖNETTEL: — CLEVELAND, O.: — Péntek Pál \$1.00, Trenka László \$1.00, Kormányos István \$1.00, Balogh Károly \$1.00, Bálint József \$1.00, Gabnai Pálné \$1.00, Rudnay Rudolf \$1.00, Varga Dániel \$1.00. — DETROIT, MICH.: Zámolyi Sándor \$2.00, Kozma Imre \$1.00, Mógor Ignáz \$1.00. — AKRON, O.: Kocsis János \$2.00, Weitzel Photo Studio \$2.00. — PALMERTON, PA.: Berke József \$1.00. — BETHLEHEM, PA.: Mészáros Istvánné \$1.00, Bankó Ferenc \$1.00. — PITTSBURGH, PA.: Liska György \$1.00. — REV. RETTMANN, REV. LEFFLER, REV. BECKER: Hálás köszönet a szives fogadtatásért. A megbeszéltekre hamar visszatérünk.

—000—

Ne halogassa tovább előfizetésének beküldését, mert azzal árt az ERŐS VÁR-nak.

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

Kifogástalan kiszolgálás. Betegszállítást éjjel-nappal rüségese teljesítünk.

2728 WOODHILL ROAD 2924 E. 116th STREET

Phone CEdar 0539

Phone CEdar 7524

CLEVELAND, OHIO

KRICKS BAKING COMPANY

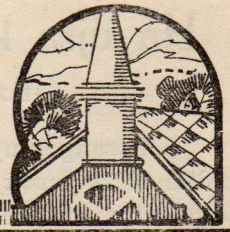
BETHLEHEM, PA.

Telephone 4212

Mindennap friss kenyér és mindennemü pék- és cukrászsütemény.

EGYHÁZI ÉLET

CALDWELL, N. J.

ESKÜVŐ. — Szeptember 28-án esküdtek egymásnak örök hűséget ifju Figlar György, a Boonton, N. J.-ben lakó Figlar György és neje, szül. Lahorek Zsófia szülők fia és Gergely Margitka, Gergely Károly és neje, szül. Suskó Terézia, Mountain Lakes, N. J.-ben lakó szülők leánya. Az esketési szertartás az East Orange-i Holy Trinity angol ág. hitv. evangélikus templomban ment végbe, amelyet Pölöskey Sándor lelkész végzett, angol nyelven. Sok boldogságot és Isten áldását kívánjuk az új párnak. — **LÁTOGATÁS.** Szeptember 29-én Rev. E. A. Tappert, D. D., az idegen nyelvű Missiók Szuperintendense hivatalos látogatást tett úgy a Caldwelli, mint a Passaic-i gyülekezetekben. Mind a két helyen az amerikai egyházakban szokásos "boríték rendszer" előnyeit ismertette és azon rendszernek bevezetését ajánlotta egyházainknak. — **ADOMÁNYOK.** Egyházunk fenntartására a következő adományok folytak be az elmúlt hónapban: Balogh József \$10.00, Mészáros Imre \$10.00, Bozzay Imre \$5.00, Barnay Menyhért \$5.00, Vadász György \$5.00, Szarka Gyula \$3.00, Zsiray György \$3.00, Papi István \$2.00, N.N. \$2.00, Tóth József \$1.00, s a Figlar-Gergely esküvő alkalmával Figlar György \$5.00 Gergely Károly \$5.00. A Mindenhatónak áldása legyen a jöszívű adakozókon és az adományon is.

PITTSBURGH, PA.

LÁTOGATÁS. — A lelkész a presbiterekkel együtt megkezdte a szokásos őszi látogatásokat. E látogatások folyamán összeírják a következő pénztári évre szóló megajánlásokat, mely rendes tagnál nem lehet kevesebb évi \$12.00-nál. — **A PITTSBURGHI** egyházban a családoknál perselyeket helyeztek el azon célból, hogy azokba minden kereső családtag a napi főétkezés alkalmával egy centet helyezzen el az egyház részére. Követésre méltó példa. — **ADOMÁNYOK.** — Özv. Kiss Mihályné (Federal, Pa.) férjének temetése alkalmából \$5.00-t adományozott az egyháznak. Üveges Pál és neje \$25.00 kölcsönét az egyháznak ajándékozta azzal, hogy ez összegért új éne-

keskönyveket vegyen az egyház. Isten dicsőségére adakoztak: Kiss Lajos (Donora, Pa.) \$1.00, Balázs Lajos (Donora) \$5.00, Varga Andrásné (McKeesport, Pa.) \$1.00, Tóth Béla esküvője alkalmából \$5.00; A Lutheran Inner Mission Society és Old People Home (Zelienople) részére folytatott gyűjtés alkalmával befolyt adományok: Nagy Sándor 50 cent, Nagy József 25 cent, Nagy András 50 cent, Nemes Pál 25 cent, Eszlári András \$1.00, Miller Jánosné 50 cent, Óhegyi János \$2.00 Mikó József 50 cent, Liska György \$1.00, Üveges Pál 50 cent, Ifj. Molnár József 50 cent, Nagy Béla 50 cent, Id. Molnár József 50 cent, Molnár Rudolf 50 cent, Molnár Lajos 25 cent és Molnár Zoltán 25 cent. A beküldött adományokért úgy az Inner Mission Society, valamint az Old People Home igen meleg hangon köszönőlevelet küldött. Bálra adakoztak: Óhegyi János 50 cent, Nagy Sándor, Nemes Pál, és Eszlári András egy-egy dollárt adtak. — Természetbeni adományokat adtak: Molnár András, Liska Györgyné, Molnár Sándorné, Szakál Lajosné, Molnár Lajosné, Üveges Lajosné. Az egyházra adakoztak: Holéczy Dániel (Triadelphia, Pa.) \$3.00, Holéczy Sámuel \$2.00, Priniger Mihályné \$2.00. A jó Isten áldása legyen az adakozókon. — **ESKÜVŐ.** — Szeptember 21-én tartotta meg esküvőjét Tóth Béla, Tóth Pál hittestvérünk és neje néhai Nagy Julia Moson vármegyei származású szülők fia Mihályi Rózsival, néhai Mihály Pál és neje Szilágyi Mária székelyudvarhelyi származású szülők leányával, Goraopolisi lakóssal. Isten áldása legyen az új házaspár életén! — **REFORMÁCIÓI EMLÉKÜNNEP.** — Október 27-én az Egyház nagy reformációi emlékünnepegyet tartott vacsorával egybekötve.

BETHLEHEM, PA.

TEMETÉS. — Szeptember hó 11-én temettetett el Slatingtonban Barna Pál hittestvérünk. A temetési szertartást Dr. Corson Snyder esperes angol nyelven s Rev. Ormay János szlovák nyelven végezték. — Szeptember hó 21-én helyeztük örök nyugalomra Szabó Dénes Csikvándi közönségből származó hittestvérünk földi maradványait. A temetés Madden temetkező helyisé-

géből s a templomból ment végbe, a csikvándi testvérek és az elhunyt barátai részvétele mellett. Béke legyen poraikon. — **ESKÜVŐ.** — Szeptember hó 21-én szombaton délután 3 órakor esküdtek egymásnak örök hűséget az Ur oltára előtt Gustav Theobalt és Lilian J. Basa. A vőlegény Ludwig Theobalt és Johanna Jost evangélikus szülők, Bodenbach, németországi lakosok fia, a menyasszony Basa János és Nagy Julia bethlehemi lakosok kedves leánya. Az esketési szertartást Rev. Ormay végezte angol nyelven. A külsőségeiben is szép esküvőre és a fiatal pár életére Isten gazdag áldását kívánjuk. — **KERESZTELÉS.** — A múlt vasárnapon, szeptember 22-én kereszteltük meg Nagy Dénes és neje, született Nagy Julianna elsőszülött fiacskáját Zoltán és Dénes nevek. A keresztelői tisztséget Joó Sándor és neje, szül. Szabó Irén töltötték be, akik ez alkalommal \$3.00 adományoztak az egyháza és Isten dicsőségére. A keresztelés után nagy keresztelői lakoma volt Németh Dénesék 310 State Streeti lakásán az újszülött tiszteletére, melyen számos jóbarát, a keresztelők s az egyház lelkésze, Rev. Ormay János is jelen volt. Isten gazdag áldása legyen az újszülöttön, hogy a szülői ház benne jó gyermeket s anyaszentegyházunk pedig egykor buzgó tagot lássson. — **EGYHÁZTAGOK LÁTOGATÁSA.** — Az egyház előjárósága és a lelkész megkezdte az egyháztagok őszi látogatását, hogy a jövő évi egyháztagsági díjak megajánlását feljegyezzék, s a helybeli és környéki evangélikus testvéreket egyházunk iránti szeretetre buzdítsák. Kérjük testvéreinket, hogy az egyház vezetőségének munkáját könnyítsék meg azzal is, hogy szívesen és tehetségükhöz mérten segítsék az egyházat. — **REV. ORMAY SZABADSÁGON.** — Az egyház lelkésze szeptember hó 30-án 12 napi szabadságra ment. Ezen idő alatt lelkészünket Dr. Stiegler S. Ernő lelkész ur helyettesítette, aki az október 6-iki istentiszteletet is elvégezte a rendes időben, d. e. fél 11 órakor. Rev. Ormay szabadsága alatt meglátogatta a detroiti, windsori buffaloi, clevelandi és pittsburgi egyházakat s október 11-én tért vissza Bethlehembe.

DETROIT, MICH.

UTOLSÓ PIKNIKÜNK — szeptember 1-én, a mult vasárnap folyt le a "Zöl Vadász" farmon. Nem nagyszámú, de vidám társaság volt együtt ezen a kiránduláson. Az anyagi eredmény is kilégítő. Ezuton mondunk köszönetet azoknak, akik mint rendezők a piknik sikerét előmozdították. A mulatság anyagi szükségleteihez szives adományaikkal hozzájárultak: Kereszturi Béla, Ferenczi Péter, Návo János, Várady Gusztáv, Köntös János, Topor József, Hollós István, Csékei József, Pál Lajos, Nagy János, L. Ginsburg. Pogány Dániel és neje, Döbrente Lajos, Györi Lajos, Kocsi Antal, Stanek Testvérek és Péntek József. Nemes áldozatkészségük önmagát dicséri. — **ANGOL ISTENTISZTELETEINKET** — szeptember 15-ikétől kezdődőleg újra megtartjuk minden vasárnapon Az angol nyelvű istentisztelet fél 10 órakor, a magyar istentisztelet pedig fél 11 órakor veszi kezdetét. — **ADOMÁNYOK.** — Az Evangélikus Bs. Egylet a legutóbbi gyűlésén 15 dollárt szavazott meg az egyház jubileumi adósságtörlesztési alapjára. — A Női Oltáregyesület ugyancsak a legutóbbi gyűlésén 75 dollárt szavazott meg a lelkészlakás festési és felpapírozási költségeire. — Mindkét testület fogadja ezuton is az egyház leghálásabb köszönetét. — **KERESZTELÉS.** — A mult vasárnap kereszteltük meg templomunkban Nemes István és Nagy Mária leánykáját Nancy Ann névre. Keresztzülei Balogh András és neje, szül. Fry Helen. — **OLTÁREGYLETÜNK BINÓPARTIJA.** amit szept. 29-én este tartottak meg asszonyaink, jól sikerült. Iskolatermünk csaknem zsufolásig megtelt vendégekkel. Az anyagi eredmény szintén kielégítő volt. A Szent Kereszt Hitközség \$2.00 adományt küldött az ünnepélyre, amit ezuton is nyilvánosan megköszönünk. Ugyancsak köszönetet mondunk mindazoknak, akik az összejövetelen részt vettek, a rendezésben közreműködtek, vagy bármi módon hozzájárultak az igazán szép siker eléréséhez. Díjakat nyertek a binó partin a következők: Mógor Ignác, Kish Margit, Rev. Becker Jakab, Kozma Imréné Biatnik Lajosné, Ifj. Szopkó Jánosné, Pintér Mariska, Sztanek Mihályné, Dénes Mihályné, Herdon Györgyné, Ifj. Katona Ferencné, Hoffer Lajosné, Thery Lajosné, Biatnik Béla, Sztanek Béla, Nagy Olga, Györfy Irén, Gulyás Kálmánné, Kozma Évike, Kiss Istvánné, Páll Lajosné, Csont Dánielné, Kiss István, Égni Istvánné, Horváth Sándorné, Mrs. Santo, Horváth Sándor, Mészáros Istvánné és Ifj. Vigh István.

EGYLETI TÁRSASVACSORA. — Az Evangélikus Bs. Egylet november hó 2-án, szombaton este 8 órakor libavacsorát rendez az evangélikus iskolateremben, amelyre ugy az egyleti tagokat, mint az összmagyarságot szeretettel hívja meg a rendezőség. A vacsorajegy ára 50 cent. — **KERESZTELÉS.** — Október 6-án kereszteltük meg templomunkban Nagy Ferenc és neje leánykáját Ellen Jane névre. Keresztzüelők Knizsek Ferenc és neje, szül. Nagy Róza. — **LUTHERANUS SAJTÓNAP.** — Advent második vasárnapján, december 8-án, látogatást tesz gyülekeztünkben Nt. Ormay János bethlehemi magyar evangélikus lelkész, az "Erős Vár" című egyházi lap szerkesztője, hogy az egyetlen amerikai magyar lutheránus folyóiratnak itt előfizetéseket és hirdetésekert szerezzon. A sajtóünnepély napján templomunkban a szószéki szolgálatot a vendéglelkész fogja végezni. Híveink jóakarátába ajánljuk e helyen is az "Erős Vár" egyházi ujságot. — **UJABB ADOMÁNYOK.** — Adósság törlesztési alapunkra legujabban adakoztak a következők: Guttovsz Lajos \$5.00, Institorisz Mihály \$2.00, Orbán Sándor, Ruzsinszky István, özv. Csizmár Sándorné és Lenvay Lajos 1-1 dollárt adtak. — **BAZARUNKAT** november 15, 16 és 17-ik napján tartja meg Nőegyletünk. Egyházunk összes nőtagjai igyekeznek kivenni a maguk részét a bazár rendezéssel járó nagy munkából, hogy Nőegyletünk ez évi utolsó megmozdulása az előbbiekhöz hasonló szép sikerrel végződhessek.

CLEVELAND, O.

..KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS. — A Luther Liga vezetősége hálás köszönetet fejezi ki azoknak a testvéreknek, akik részben adományaikkal, részben munkájukkal lehetővé tették azt, hogy a Ligánk megrendezze a Városi Luther Ligák egyik legszebb és legjobban sikerült gyűlését. — Ismételten kérjük a hiveket, hogy a Vasárnapi Iskola költségeinek fedezésére adakozzanak önkéntesen! — Pártoljuk és támogassuk az Evangélikus Iskolát, mert ebben az iskolában növekednek fel gyermekeink egyházszeretetre és szülő tiszteltetre. — **SZINBE KERÜL** "A NÓTÁS KAPITÁNY" című 3 felvonásos zenés szindarab a Luther Liga műkedvelőinek rendezésében november 10-én este. Belépti jegy 25 cent lesz. A gyönyörű zenés szindarab igazi magyar lelkülettel van teli. A sok kedves tréfás jelenet mellett a meghatódás könnyei sem fognak elmaradni. — **A NAGY BAZÁR,** melyet az egyház rendez az össz-

egyesületek bevonásával, minden előre látható jel szerint a leg nagyobb siker jegyében fog lefolyni. Az egyház tagjai, nagyok és kicsinyek egyaránt dicséretre méltó buzgósággal dolgoznak a Bazár érdekében. A Bazár Bizottság vezetői és tagjai pedig fáradságot nem kimélve munkálkodnak. Ilyen odaadásnak csak siker lehet az eredménye! Már most hívjuk meg ismerőseinket a november 24-től 28-ig tartandó nagy Evangélikus Bazárra! — **AZ "ERŐS VÁR" ÉRDEKÉBEN.** — Hittestvéreinket, akik még eddig nem fizettek elő az evangélikus egyház egyetlen magyar nyelvű amerikai lapjára, szeretettel kérjük, hogy ezt a közel jövőben tegyék meg. Pártoljuk az evangélikus magyar sajtót. — **"ERŐS VÁR"-RA ELŐFIZETTEK.** — Péntek Pál, Trenka László, Kormanyos István, Balogh Károly, Bálint József, Gabnay Pálné.

PASSAIC, N. J.

TÁJÉKOZTATÓ. — Lelkész Pölöskei Sándor, lakáscím: 11 Chestnut St., Caldwell, N. J., Telephone: Caldwell 6-1896-W. — A lelkész bármiféle egyházi vonatkozású ügyben szívesen áll a passaic és vidékén lakó evangélikusok rendelkezésére. — **A HIT, REMÉNY ÉS SZERETET LUTHERANUS NŐI EGYLET.** — Elnök: Marcus Lajosné, alelnök: Mayer Jánosné, titkár: Horesta Györgyné, pénztárnok: Ihász Mária, lev.-titkár: Mrs. T. Cummings, trustee: Marcus Helen.

MONTREAL, QUEBEC.

ESKETÉS. — Bognár Jenő 1935 július hó 4-én vezette oltárhoz Sipos Juliát, Rossville, N. Y.-i lakost. Tanuk voltak: Kun László és Csizmadia Mihály. Az ifju pár az Egyesült Államokba költözött. Isten áldása legyen frigykötésükön. — **KERESZTELÉS.** — 1935 augusztus hó 11-én részesült a keresztesség szentségében Somai István és Kungl Erzsébet újszülött kisleánykája, aki a keresztességben Erzsébet és Róza neveket kapta. Keresztzüelők: Végh János és Hank István. — **ELJEGYZÉS** Lojka András osawai lakos eljegyezte házastársul Chovan Ilonkát Losoncról. **ISTENTISZTELETEK CORNVALLON** — 1935 szeptember hó 30-án este 8 órakor volt Cornwallon, Ontario államban az első magyar evangélikus istentisztelet, melyen szép számban jelentek meg a testvérek. A jövőben istentiszteleteink Cornwallon a hónap utolsó vasárnapján lesznek este 7 órai kezdettel. Hívjuk meg magyar testvéreinket ezen istentiszteletekre. — **NŐEGYLETI GYÜLÉS.** — 1935 szeptember hó

12-én látta vendégül először a Tiszteendő Asszony a nőegylet tagjait. A gyűlést a lelkész imádkozása és az "Erős Várunk" nyitotta meg. Az előző tisztségről lekészönt Domik Jánosné nőtestvérünk helyébe a Tiszteendő Asszonyt választották; pénztárnok lett: Szikorszky Gyuláné, ellenőr: Habarta Józsefné. — Kérjük evangélikus nőtestvéreinket, hogy kivétel nélkül iratkozzanak be nőegyletünkbe. Tagsági havonta csak 10 cent. — **IFJUSÁGUNK KÉZIMUNKA KÖRE.** — Egyházunkban megalakult ifjaink kézimunka köre. A Tiszt. Asszony felügyelete mellett minden szombaton este 7 órakor van gyűlés. Játéktárgyakat és kézimunkákat készítenek ifjaink egyházunk által rendezendő bazárjára. — **MAGYAR ISKOLA.** — Nyolc éven aluli gyermekek számára magyar iskolát tartunk minden hétfőn délután 4 órakor, nyolc éven felüliek számára csütörtökön d. u. 4 órakor és szombaton reggel 9 órakor. Beiratkozási díj egyháztalagok gyermekeinek 25 cent, tandíj havonta 15 cent. Nem egyháztalagok gyermekei a díjak kétszeresét fizetik. — **OKTÓBER HATODIKÁNAK MEGÜNNEPLÉSE.** — Október 6-ikának jelentőségét az egyház lelkésze a vasárnapi istentisztelet végeztével megtartott gyászünnepélyen méltatta a

szép számban összegyűlt ünneplő közönség előtt. — **REV. SZEBIK MISZSIOI UTJA.** — Egyházunk lelkésze a napokban missziói körutra indul. Felkeresi a közelfekvő ontarioi részen és Quebec tartományban az elszórtan, kis csoportokban élő evangélikus testvéreket. Már meglátogatta Kingstonban lakó magyar és szlovák testvéreinket. Felkereste az állami munkás tábort is, ahol szintén dolgozik több evangélikus testvérünk s lelkészi látogatásának igen örültek a lelki gondozás nélküli testvérek. Látogatást tett az állami fegyházban is, ahol egypár szerencsétlen testvérünk van s lelki vigaszban részesítette őket. — Az oshavai magyar és szlovák testvérek is örömmel fogadták lelkészünket, aki több bibliát és **ERŐS VÁR**-at adott el és osztott szét látogatása alkalmával. — **UJ EGYHÁZTAGOK.** — A következő testvérek lettek egyházunk tagjaivá: Bali György, Babják János, Fetkó Pál, Hires Péter és családja, Penyaska Rudolf és családja, Vokutka Vilmos és családja, és Sofranka József. "Jertek hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megvagytok terhelve s én megnyugosztallak titeket!" Hív Krisztus mindenkit, jertek többi evangélikus testvérek "Egy Istenünk ésgy Urunk van, Egy testnek tagjai vagyunk..." Le-

gyünk mondnyáján együtt. — **HAZAUTAZTAK.** — Reinbold András testvérünk véglegesen hazautazott Romániába. Horváth Janka testvérnőnk is hazament, de csak látogatóba. Isten vezérelje őket utaikon.

H I R E K A SZÜLŐHAZÁBÓL

Egeralján és Adorjánházán a csög-lei (Veszprém m.) ev. fiókegyház területén valamikor sok evang. élt. 1850-ben még 800 evang. élt e három községben, ma már csak 300 van. Ebből Egeraljára és Adorjánházára esik 197 evang., köztük 33 tanköteles. A hivekben olthatatlan szomjuság ég az Ige után. Az istentiszteleteket magánházaknál tartják, de nines oly nagy szoba, mely be tudná fogadni őket. Most imaház építésére határozták el magukat, pedig esupa egy-két holdas kisember. Lelkészüik, Bárdosi Jenő okt. 14-én gyűjtő körutra indult. Legyen munkáján Isten áldása!

Prótestáns bányásztemplom. — Dorog községben a református és evangélikus bányászok közösen építenek templomot. Az új templom alapkövét legutóbb helyezték el.

(Folytatás a 9-ik oldalon)

A 400 éves angol nyelvű biblia

Ez év október hó 4-től, december 8-ig az angol keresztyén világ a saját nyelvére lefordított s kinyomatott biblia 400 éves évfordulóját ünnepli. A Szentírás mellett való hü bizonyosságtétel eme világra szóló ünneplés.

Az angol nyelvű biblia története több, mint ezer éves. Ezerkétszáz évvel ezelőtt énekelte a népek Caedmon a szent történeteket.

Később Beade Ádám, Európának egykori s legjobb tudósa akkor halt meg, amikor János evangéliumának utolsó mondatát angol nyelvre fordította. — Nagy Alfréd angol király maga is lefordította az evangéliumokat s a zsoltárokat, hogy — amint mondá egykor — "minden, királyságában szabadon született gyermek mindenk előtt a Szentírást olvassa saját anyanyelvén." — Hatszáz év szállt el ezután nyomtalanul. Az országba folytonosan idegenek törtek be s nyugtalanították a lakosságot. Nem volt tehát idő a szentírásokkal való foglalkozásra. — Ezen hosszú idő után tünt fel Wyklef János, a későbbi reformáció előharcosa s akit már mi magyar evangélikusok is közelebbről ismerünk s lefordította angol nyelvre az egész Szentírást. Még egy század szállt el s azután következett a rohamos fejlődés. Gutemberg

felalta a könyvnyomtatást, jött a Görög műveltség felkarolása s ezzel kapcsolatban az Ujszövetség eredeti görög szövegének tanulmányozása s Tyndale Vilmos szüetése. Mialatt Luther Márton a wittenbergi vártemplom kapujára kiszegte az ő nevezetes 95 protestáló tételét s a pápa hulláját égette, Tyndale, akit Angliából kiűztek, valahol külföldön fordította eredetiből angol nyelvre az egész bibliát s egyuttal nyomda alá is rendezte.

1535 év október hó 4-én egy svájci ismeretlen nyomdában napvilágot látott a teljes kinyomatott s angol nyelvre lefordított biblia, melyet Miles Converdale fordított. Ez az időpont az, amelyet most az egész angol keresztyén világ ünnepel.

Ezen időtől számítva több teljes biblia fordítás jelent meg. Legnépszerűbb a King James féle verzió a maga angol biblikus nyelvezetével.

Amerikában 1901 évben jelent meg az angol átdolgozott kiadás. Azóta ismeretesek még a Weymouth-féle ujszövetségi fordítás, a Moffatt és Goodspeed-Smith modern angol nyelvű biblia fordítás s mások.

Habár mindegyik fordító igyekezett valamelyes szöveget tenni biblia fordításával az emberiségnek, az angol otthonokban és templomokban a King James fordítás a legelterjedtebb.

HIREK A SZÜLŐHAZÁBÓL

(Folytatás a 8-ik oldalról)

Csikvánd. — A csikvándi gyülekezet szeptember 29-én iktatta be hivatalába az új felügyelőt, dr. Velsz Aladárt, aki élő hitből fakadó beszéddel foglalta el a felügyelői széket. A beiktatás után az egyháztanács, a nő- és leányegyesület, valamint az ifjuság nevében Dömötör Lajos, Horváth Béláné, Csöngető Irén és Kulcsár Imre üdvözölte a felügyelőt, Szalay István egyházm. felügyelő és a győri gyülekezet pedig táviratban, illetve levélben köszöntötte, Isten áldását kérve a gyülekezetnek és felügyelőjének szövetségkötésére.

Uj alesperes. — A csanád-esongrádi egyházmegye a lemondás folytán megüresedett alesperesi tisztségre Benkőczy Dániel battonyai lelkészt, egyházmegyei főjegyzőt választotta meg.

D. Kovács Sándor püspök. — A dunáninneni egyházkerület egyhangú lelkészedéssel D. Kovács Sándor egyetemi tanárt választotta meg püspökének. Ez a választás nemcsak egyhangúságával válik példás jelentőségűvé, hanem azért is, hogy tudtunkal ez az első eset, amikor a magyar ev. egyházban tényleges szolgálatban álló teológiai

tanárt választanak meg püspöknek. Ez a választás minden bizonnyal egyébként mellett azt is magával fogja hozni, hogy a teológiai tanári kar és a gyakorlati egyházi munka között még szorosabbra fogja fogni a kapcsolatot. Legyen Isten áldása az új püspökön és munkáján! Beiktatása okt. 25-én Balassagyarmaton volt.

Nyiregyháza. — Az evangélikus leánygimnázium új épületét bensőséges ünnepség keretében felavatták.

Szeged. — A gyülekezet fennállásának 75 éves fordulója alkalmából az Országos Luther Szövetség evangélikus napokat rendez. Közreműködnek: Dr. Raffay Sándor püspök, dr. Polner Ödön egyetemi tanár. Egyed Aladár esperes-lelkész, Németh Károly esperes, Maresek János, Szántó Róbert, Zászkaliczky Pál lelkészek, dr. Konkoly Elemér, Vathy Elek, Németh Irén, Dullin Klára.

Nagysimonyi (Vas vm.). A gyülekezet a 150 éves templomot megjavíttatta. A felavatási ünnepély okt. 31-én volt.

Vásárosmiske (Vas vm.). A Csajbókcsalád az egyházközségnek egy harangot adományozott, amelynek felavatása szeptember 29-én volt.

Lelkészavatás. — D. Kapí Béla püspök szeptember 29-én a soproni templomban lelkésszé avatta Asbóth Lajos, Balogh Pál, Bójtós Sándor, Dombics László, Gartai István, Groó Gyula, Jakab Sándor, Káldi Lajos, Kovács István, Kutas Elek, Lakatos György, Molnár Lajos, Pröhle Károly, Szende Ernő, Tóth Károly, Weltler Ödön végzett teológusokat.

—ooo—

''A reformáció nem hitújítás, hanem az őskereszténység visszatérése. Semmi sincs vallásunkban, aminek alapja a Bibliában meg nem volna. A mi vallásunk a Krisztus vallása. Evangélikusok emeljétek fel fejeteket! — A reformáció nem emberi mű, hanem az Isten ajándéka. A nyitott Bibliát, az anyanyelvű istentiszteletet, a Krisztus büntörtlő keresztjének boldog hitét, mind a reformációban adta vissza Isten. Annyi hálátnivalónk van! Evangélikusok tegyétek össze kezeteiket! — A reformáció nem a múlt emléke, hanem drága örökség. Megbecsültük-e, hűvek maradtunk-e hozzá? Evangélikusok nézzetek magatokba és tartsatok bűnbánatot!

Kedves Választó Polgárok!

NÉGY ÉVVEL ezelőtt Northampton County szavazó polgárai bizalmából és segítségével került a District Attorney (Kerületi ügyész) igen fontos állásába Herbert F. Laub republikánus je ölt. Azért helyezte a közbizalom ezen nemes férfiút e magas és jelentős közhivatalba, mert azt ígérte, hogy Northampton County-t megtisztítja a bűnözéstől. Be is váltotta ígéretét. A megyében mindenképen megvan a tisztos polgárok személy és vagyonbiztossága s a bünesetek csökkentésével is kevesbedett a törvényszék kiadása s ezze az adófizetőknek is jelentős összeget takarított meg.

Jelenleg én vagyok a District Attorney első helyettese. Négy éves tapasztalatom a kerületi ügyész irodájában s segítő munkám a megye megtisztításában az én jóállásom abban hogy fogadalmamat: "TARTSUK TISZTÁN A MEGYÉT!" — én is meg fogom tartani.

Harminckilenc éves vagyok. A megye szülöttje s állandó lakója. Falusi tanító fia vagyok, aki a magam erejéből küzdöttem át magam a közép és főiskolákon, amíg megszereztem az ügyvédi oklevelet. Tíz éves ügyvéd vagyok. Bűnügyek védelmét ügyvédi gyakorlatom alatt s ha nem vállaltam, hogy ezzel szerezzek magamnak bizonyos érdemeket, s elnyerjem mostani helyettes District Attorney állásomat.

Kérem azért Northampton County szavazó polgárait, hogy a Herbert F. Laub által kifejtett kormányzást hagyják jóvá azzal, hogy pártolják a "TARTSUK TISZTÁN A MEGYÉT!" (Keep the County Clean!) je szavas jelöltségemet, pártolják s szavazzanak november 5-én rám, a REPUBLIKÁNUS

**DISTRICT ATTORNEY JELÖLTRE
WILLIAM A. FRACK**

AZ ALÁBBI FÉRFIAK KIPRÓBÁLT KÉPESSÉGÜEK! SZAVAZZON AZ ALÁBBI

DEMOKRATA JELÖLTEKRE:

Judge — HON. WM. M. McKEEN

District Attorney

DANIEL L. McCARTHY

County Commissioners

CHARLES H. UNANGST
BERNARD C. MERWARTH

Commissioner's Clerk

WALTER J. YOUNG

Sheriff

E. ALBERT BOYER

Prothonotary

A. THURMAN SCHLABACH

County Treasurer

S. WALTER BRINKER

Clerk of Orphans Court

HOWARD F. RAUB

Director of the Poor

ROBERT S. WILLIAMSON
WILLIAM H. WALTERS

Coroner

W. CALVIN NICKEL

County Surveyor

WILLIAM REMALEY

Bethlehemi Polgárok! Szavazzunk a következő

DEMOKRATA VÁROSI JELÖLTEKRE:

CITY TREASURER

EARLE H. GETTER

CITY COUNCIL

ROBERT A. HINKLE

FRED C. KLINE

SCHOOL DIRECTORS (6 Years)

CHAS. CORBEAU

WM. J. MORGAN

WM. SHERIDAN

SCHOOL DIRECTOR (2 Years)

WILLIAM W. LYNN

SZAVAZZON STRAIGHT DEMOCRATIC TICKETRE

Phone: 3075 — 3076

LOUIS A. BODNÁR
TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

Kocsik és székek minden alkalomra

3929 LORAIN AVENUE CLEVELAND, OHIO

Phone: HÁzel 1165

FISHER & OWEN
TEMETÉSRENDEZŐK ÉS BALZSAMOZÓK
126 HAZELWOOD AVE. PITTSBURGH, PA.

A pittsburghi magyarság szolgálatára mindig készen áll.

SPENCER A. OWEN

KERESSE FEL

LISKA GYÖRGY
MAGYAR VENDÉGLŐ ÉS ÉTTERMÉT
141 GREENFIELD AVE. PITTSBURGH, PA.

Ahol a legizletesebb ételeket és mindennemű finom italokat szolgálgják ki.

Phone: BLaCKstone 8165

A. J. KUCKO
TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ
A gyászfelek a názi kápolnát és imatermet használhatják. Kocsik és székek minden alkalomra
355 GRANT STREET AKRON, OHIO

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

A JÓL ELTÖLTÖTT SZOLGÁLATI IDŐ
EGY KÖVETKEZŐRE JOGOSIT!

Szavazzon November hó 5-iki választáson a megye legjobb adófizetői által jóváhagyott

County Commissioner

JELÖLTRE

JOHN STILES-RE

S VÁLASSZA MEG UJRA EZEN FONTOS MEGYEI ÁLLÁSRA AZT A FÉRFIUT, AKI MULTJÁVAL BIZONYÍTOTTA BE LEGJOBBAN, HOGY MÉLTÓ EZEN ÁLLÁSRA.

Mindenki tudja róla, hogy tapasztalt, lelkiismeretes, megbízható mindenképen.

TARTSUK MEG ŐT JELENLEGI
ÁLLÁSÁBAN!

A MELLÉKELT KÉPEN LÁTHATÓ FIATAL-
EMBER, AKIT A KÖZÓHAJ KÉNYSZERITETT KI
AZ Ő SZERÉNY MUNKAKÖRÉBŐL

Earle William Bader

MR. BADER A SAJÁT AKARATÁN KIVÜL JELÖLTJE
A REPUBLIKÁNUS PÁRTNAK A

COUNTY TREASURER

FONTOS ÁLLÁSÁRA.

Komolyan gondolkozó emberek, akik a tiszta vallásos lelkiületü és életü embereket szeretnek látni a közhivatalokban, helyezték Mr. Badert a közbizalom magas polcára, amit ő imádságos megfontolás után el is fogadott. Mr. Bader evangélikus egyházi közéletünkben is magas hivatalt tölt be, ugyancsak közbizalomból. Ügyvezető titkára a Brotherhood of the United Lutheran Church of Amerikának. Isten csodálatos vezérlő keze az, amely ennek a fiatal embernek életét irányítja. Becsüljük meg azzal igyekezetét s szolgálatkészségét, hogy szavazzunk rá a november 5-iki választáson.

A VILÁG LEGVESZEDELMESEBB ELEME A TŰZ!

Ellene a leghathatósabbán úgy védekezhet, ha ingatlan vagyonát bebiztosítja. Kérelmét felveszi, elintézi és kötvényét beszerzi:

CHARLES GREENSTEIN

a Fidelity-Phenix Fire Insurance Company
of New York

MAGYAR KÉPVISELŐJE

Phone: 1810 — Res. 5853

857 E. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.

Detroitban s környékén mindenki tudja, hogy

BICZÓ FERENC

Magyar Temetkezési Vállalkozó

LELKIISMERETES — TAPINTATOS

Pontos kiszolgálás.

8027 W. Jefferson Ave. — Detroit, Mich.

Phone: Vinewood 2-0175

Forduljon hozzá bizalommal!

GOODENOUGH'S

534 Main Street Bethlehem, Pa.

CROSBY és WESTINGHOUSE vilamos jégszekrények már \$79.50-tól feljebb.

PHILCO és RCA-VICTOR Rádiók

STEINWAY és más kiváló gyártmányú zongorák. Használt tekercses és rendes zongorák \$29.00-tól felj.

LAKÓSZOBA berendezések (a legújabb divatu 3 darabból álló) \$49.00-tól feljebb. A legjobb minőségű HALÓK és EBÉDLŐK.

Ha jó és megbízható butort akar venni, nézze meg nagy raktárunkat. Alacsony árak és részletfizetés.

A clevelandi magyar negyed egyik legrégebb péküzlete

RUDNAY RUDOLF

HÁZI KENYÉR SÜTŐDÉJE

Naponta friss sütés. Óhazai kenyér, finom sütemények és torták.

2803 EAST 79th STREET CLEVELAND, OHIO

Phone Shadyside 3432

Washington 4627

P. G. PAROBK COMPANY

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

2937 WEST 14th STREET CLEVELAND, OHIO

A clevelandi magyarság szíves figyelmébe ajánlom raktáramat és szolgáltatimat.

Kenyérsütésre, főzéshez minden háziasszony a híres

“FRITCH'S BEST” LISZTET
használja.

FRITCH MILLING COMPANY

Main & River Sts. Bethlehem, Pa.
Telephone 2717

Aprójószágnak való eledel legolcsóbb beszerzési forrása.

Szén épületanyag, homok, kavics és mész szükségletét szerezze be nálunk. Mindent lelkiismeretes pontossággal házhoz szállítunk.

A világhírű Hazle Brook Coal Co. egyedi elárúsítója.

GÉZA SZILÁGYI AND SONS

1414 E. 4th STREET, BETHLEHEM, PA.
Phone 3721

PARKVIEW MARKET

Tulajdonos: VARGA DÁNIEL

Minden nap friss húсарuk, halak és szárnyosak

3215 EAST 93rd STREET CLEVELAND, OHIO
Phone: Michigan 1367

Clevelandi egyedi magyar sirkő raktárosai

BUCKEYE MONUMENTAL WORKS

Tulajdonosok: A. Rajcsák és F. Lukács

2832 WOODHILL ROAD CLEVELAND, O.
Phone 2828

Művészi kivitelű munkát adunk.

A clevelandi magyarság mindig szívesen keresi fel

UR JÓZSEF VIRÁGÜZLETÉT

mert ott pontos, figyelmes kiszolgálást és izléses árut kap.

8933 BUCKEYE ROAD CLEVELAND, OHIO
Phone 3650

Cleveland legrégebb magyar temetkező intézete

JAKAB ISTVÁN ÉS FIAI

8923 Buckeye Road 11713 Buckeye Road (Kápolna)
Id. Jakab István vagy Ifj. Jakab István
Phone: CEdar 0384 Phone: Washington 4421

CLEVELAND, OHIO

Keresse fel bizalommal 32 éves intézetünket.